

Nr 102.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 59 och 63 §§ lagen den 23 oktober 1891 (nr 68 sid. 1) angående väghållningsbesvärets utgörande på landet; given Stockholms slott den 28 februari 1930.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 59 och 63 §§ lagen den 23 oktober 1891 (nr 68 sid. 1) angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Th. Borell.

Förslag

till

Lag om ändrad lydelse av 59 och 63 §§ lagen den 23 oktober 1891 (nr 68 sid. 1) angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.

Härigenom förordnas, att 59 och 63 §§ lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet, vilka lagrum senast ändrats, 59 § genom lag den 28 september 1928 (nr 411) och 63 § genom lag den 14 juni 1917 (nr 391), skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

59 §.

Vägskatten utgår — — — vägfyrk bortfaller.

Vägfyrktalslängd i enlighet med dessa bestämmelser upprättas för varje kommun av häradsskrivaren mot ersättning ur vägkassan med belopp, varom särskilt stadgas. De väghållningsskyldiga äge dock, för det fall att vägskattens debitering, uppbörd och redovisning jämlikt 63 § överlämnas åt kommunalnämnd eller utsedda förtroendemän, besluta, att jämväl upprättandet av vägfyrktalslängd må överlämnas åt kommunalnämnd, därest överenskommelse därom träffas, eller åt utsedda förtroendemän; och skall underrättelse om sådant beslut årligen före den 20 maj meddelas häradsskrivaren medelst utdrag av vägstämmoprotokollet. Vägfyrktalslängden skall, därest den upprättats av häradsskrivaren eller utsedda förtroendemän, senast den 1 december insändas till kommunalnämnden. Nämnden skall hava den upprättade längden offentligen utlagd till granskning i den ordning om kommunens debiterings- och uppbördslängd är stadgad. Vill någon göra anmärkning mot vägfyrktalslängden, äger han att före årets utgång ingiva skriftlig anmälan till kommunalnämnden, som därom skyndsamt beslutar, och skall längden därefter anses justerad. Över kommunalnämndens beslut må besvär anföras i den ordning, som stadgas i kap. 7 lagen om kommunalstyrelse på landet. Av den justerade vägfyrktalslängden skall kommunalnämnd taga bestyrkt avskrift, vilken skall tillställas kommunalstämmans ordförande. Vägfyrktalslängden överlämnas därefter till vägstyrelsen.

63 §.

Konungens befallningshavande — — — därav skyldiga.

De väghållningsskyldiga äge dock besluta, att vägskattens debitering, uppbörd och redovisning må överlämnas åt kommunalnämnd, därest överenskommelse därom träffas, eller åt utsedda förtroendemän; skolandet i sådant

fall debiteringslängd, upprättad för varje till väghållningsdistriktet hörande socken, vara offentligen utlagd för granskning, där uppbörden sker genom kommunalnämnd, i den ordning om kommunens debiterings- och uppbörds- längd är stadgad och, där uppbörden verkställs på annat sätt, minst fjorton dagar före uppbördsstämman å ställe inom socknen, som genom kungörelse i socknens kyrka tillkännagives. I fråga om fastställande av debiteringslängden och besvär över debiteringen, där uppbörden sker genom kommunalnämnd, så ock i fråga om uppbörd och redovisning av vägskatt och om indrivning av restantier, där uppbörden sker av kommunalnämnd eller av särskilda förtroendemän, skall vad om kommunalutskylder finnes stadgat äga motsvarande tillämpning.

I mål rörande debitering av vägskatt må fråga om vilket vägfyrktal rätteligen bort åsättas komma under bedömande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1931; dock skall även efter nämnda dag beträffande vägskatt för tidigare år äldre lag tillämpas.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 31 januari 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDBIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie-, social- och finansdepartementen anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Borell:

På föredragning av chefen för socialdepartementet har Kungl. Maj:t förut i dag beslutat förelägga riksdagen förslag till, bland annat, lag om kommunalstyrelse på landet. Enligt detta förslag skall en omläggning ske av förfarandet vid granskning och fastställande av den kommunala debiterings- och uppbördslängden. I förslaget har uppgiften att fastställa längden överflyttats från kommunalstämman till kommunalnämnden. Härav följer, att i kommun, där kommunalfullmäktige finnas, hållande av kommunalstämma i december icke blir behövt. Tillika har möjligheten att anföra besvär över felaktig debitering väsentligen utökats. Den som förmenar, att i längden upptagen utskyld obehörigen eller till oriktigt belopp påförts honom, äger nämligen enligt förslaget anföra besvär däröver hos länsstyrelsen inom natt och år efter det utskylden avfordrats honom.

De sålunda föreslagna bestämmelserna torde böra föranleda ändring i de i lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet givna reglerna om justering av den så kallade vägfyrktalslängden samt om debitering av vägskatt.

I 59 § av nämnda lag föreskrives beträffande vägfyrktalslängd i huvudsak följande. Vägfyrktalslängd upprättas för varje kommun av häradsskrivaren mot ersättning ur vägkassan med belopp, varom särskilt stadgas. De väghållningsskyldiga äga dock, för det fall att vägskattens debitering, uppbörd och redovisning jämlikt 63 § väglagen överlämnas åt kommunalnämnd eller utsedda förtroendemän, besluta att jämväl upprättandet av vägfyrktalslängd må överlämnas åt kommunalnämnd, därest överenskommelse därom träffas, eller åt utsedda förtroendemän; och skall underrättelse om sådant beslut årligen före den 20 maj meddelas häradsskrivaren medelst utdrag av vägstämmoprotokollet. Vägfyrktalslängden skall senast den 1 december insändas till kommunalstämmans ordförande, varefter längden skall framläggas till granskning och företagas till justering av de väghåll-

ningsskyldiga å kommunalstämma i enahanda ordning, som är föreskriven i fråga om granskning och justering av kommunens debiterings- och uppbördslängd. Den justerade vägfyrtalslängden skall, sedan kommunalstämmans ordförande tagit bestyrkt avskrift av densamma, tillställas vägstyrelsen.

Rörande debitering och uppbörd av vägskatt stadgas i 63 § väglagen följande. Länsstyrelsen ombesörjer på vägstyrelsens därom framställda begäran, att vägskatten varder genom vederbörande i sammanhang med kronoskatterna debiterad, indriven och redovisad, på sätt om landstingsmedel är föreskrivet. Länsstyrelsen äger jämväl förordna om avskrivning av sådana avgifter till vägkassan, som i anseende till bristande tillgång icke kunnat indrivas. För debiteringen skall vägstyrelsen så fort ske kan och senast före den 1 september till länsstyrelsen ingiva uppgift å det belopp, vilket skall såsom vägskatt uttaxeras på de till utgörande därav skyldiga. De väghållningsskyldiga äga dock besluta, att vägskattens debitering, uppbörd och redovisning må överlämnas åt kommunalnämnd, därest överenskommelse därom träffas, eller åt utsedda förtroendemän. I sådant fall skall debiteringslängd, upprättad för varje till väghållningsdistriktet hörande socken, vara tillgänglig för granskning av de väghållningsskyldiga, där uppbörden sker genom kommunalnämnd, i den ordning om kommunens debiterings- och uppbördslängd är stadgad och, där uppbörden verkställes på annat sätt, minst fjorton dagar före uppbördsstämman å ställe inom socknen, som tillkännagives genom kungörelse i socknens kyrka. I fråga om uppbörd och redovisning så ock om indrivning av restantier skall i tillämpliga delar gälla vad om kommunalutskylder finnes stadgat.

Av det anförda framgår, att vägfyrtalslängden i varje kommun granskas av kommunalstämma med de väghållningsskyldiga, medan debitering och uppbörd av vägskatt kan ske på olika sätt, nämligen i samband med kronouppbörden, i samband med kommunalskatteuppbörden eller genom särskilda förtroendemän. Om vägskatten upptages med kronouppbörden, förekommer icke någon särskild debiteringslängd, utan införes denna skatt i uppbördsboken. För besvär över dylik debitering gälla bestämmelserna för debitering av kronoutskylder, d. v. s. den som vill framställa anmärkning mot sin debitering äger klaga hos länsstyrelsen inom natt och år efter det utskylderna avfordrats honom. Sker uppbörden ej tillsammans med kronouppbörden, skall särskild debiteringslängd över vägskatten upprättas. Om vägskatteuppbörden förrättas i samband med kommunalskatteuppbörden, lära de för kommunalutskylder gällande besvärsreglerna rörande debiteringen äga motsvarande tillämpning, d. v. s. framställning om ändring må i regel ej ske annorledes än å kommunalstämma med de väghållningsskyldiga i december eller genom besvär över då fattat beslut. Sker åter debiteringen genom särskilda förtroendemän, lærer vid det förhållande att särskilda bestämmelser i ämnet saknas någon begränsning i tiden för framställning om ändring ej vara gällande.

Vägfyrktalslängdens betydelse finnes ej klart angiven i väglagen. Att denna längd är grundläggande för rösträtt å vägstämma och kommunalstämma med de väghållningsskyldiga, ligger i sakens natur. Genom utslag av regeringsrätten (årsbok 1929, ref. 1) torde emellertid få anses fastslaget att, åtminstone för det fall att debitering och uppbörd verkställas av särskilda förtroendemän, vägfyrktalslängden är grundläggande jämväl för skyldigheten att utgöra vägs katt.

De i förslaget till lag om kommunalstyrelse på landet ifrågasatta nya bestämmelserna rörande fastställande av den kommunala debiterings- och uppbördslängden nödvändiggöra väl ej i och för sig motsvarande ändring i väglagen. En omredigering av 59 § blir dock i varje fall erforderlig, eftersom granskning och justering av kommunens debiterings- och uppbördslängd ej vidare kommer att ske å kommunalstämma och följaktligen hänvisning till de i dylikt avseende gällande bestämmelserna ej kan förekomma. De nya bestämmelserna i kommunalstyrelselagen skulle även, för det fall att vägs katten uppbäres tillsammans med kommunalutskylderna, komma att automatiskt påverka innehållet i 63 § väglagen, så att framställning om ändring i debitering skulle böra göras hos kommunalnämnd i stället för hos kommunalstämma med de väghållningsskyldiga, varjämte jämväl för debitering av vägs katt en besvärstid av natt och år efter skattens avfordrande skulle bliva gällande. Detta är i och för sig lämpligt, då därigenom bättre överensstämmelse vinnes med den normala ordningen, att vägs katt uppbäres med kronoutskylderna. Formuleringen av 63 § skulle emellertid, om den kvarstode oförändrad, framstå såsom mindre lämplig, då stadgandet att i berörda fall debiteringslängden skall vara »tillgänglig för granskning av de väghållningsskyldiga» torde avse även granskningen å stämman. När nu kommunalnämnden komme i stämmans ställe, vore de väghållningsskyldiga uteslutna från ett moment av granskningen, nämligen prövning av framställda anmärkningar och fastställande av längden. En omformulering även av 63 § blir därför i varje fall önskvärd.

Emellertid är jag av den uppfattningen, att hållande av decemberstämma allenast med de väghållningsskyldiga för granskning och justering av vägfyrktalslängden, då stämma å sagda tid med kommunens medlemmar i regel ej blir behöflig, icke kan anses påkallat. En bestämmelse i dylikt avseende skulle med all sannolikhet i flertalet fall bliva en död bokstav. Jag kan ej heller se någon olägenhet av att anförtro ifrågavarande uppgift åt kommunalnämnden. De frågor, som kunna uppkomma, bliva så gott som uteslutande av rent formell beskaffenhet. Vad angår nämndens befattning i avseende å vägfyrktalslängden såsom röstlängd, kommer nämnden att fungera ungefär såsom en valnämnd. Vad åter beträffar kommunalnämndens prövning av skattefrågor, blir dess uppgift i huvudsak analog med dess befattning med utskylder för församling och skoldistrikt.

Vidkommande härefter debiteringslängdens granskning och fastställande i det fall, då kommunalnämnden förrättar uppbörd av vägs katten, sker

ju detta för närvarande parallellt med fastställande av vägfyrktalslängden. En dylik anordning synes lämplig även i fortsättningen.

Av det förut anförda framgår, att möjligheten att anföra besvär över debitering av kommunalutskylder väsentligt utvidgats. Jag anser, att motsvarande möjlighet bör öppnas beträffande vägs-katten, och att, även om vägfyrktalslängden är grundläggande för skyldigheten att betala vägs-katt, den omständigheten att denna längd vunnit laga kraft ej bör hindra rättelse i ett oriktigt påförande av vägs-katt i vederbörande debiteringslängd. Med hänsyn till vägfyrktalslängdens betydelse såsom röstlängd vore det visserligen olämpligt att i avseende å denna införa en sådan besvärsmöjlighet som när det gäller debiteringslängden. Men hinder torde ej möta att här förfara på samma sätt som vid prövning av mantalsskrivningsfrågor i beskattningsmål. Frågan om en persons rätta mantalsskrivningsort får nämligen självständigt prövas i beskattningsmålet, oavsett om mantalsskrivningen tagit åt sig laga kraft. Jag föreslår fördenskull införande av en bestämmelse, att i mål rörande debitering av vägs-katt fråga om vilket vägfyrktal rätteligen bort åsättas må komma under bedömande.

Föredragande departementschefen uppläser här efter ett i enlighet med nu anförda synpunkter utarbetat förslag till *lag om ändrad lydelse av 59 och 63 §§ i lagen den 23 oktober 1891 (nr 68 sid. 1) angående väghållningsbesvärets utgörande på landet* av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, samt hemställer, att för det ändamål, § 87 regeringsformen omförmåler, lagrådets utlåtande över förslaget måtte genom utdrag av protokollet inhämtas.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla.

Ur protokollet:

Nils Hellenius.

Bilaga.

Förslag

till

**Lag om ändrad lydelse av 59 och 63 §§ i lagen den 23 oktober 1891
(nr 68, sid. 1) angående väghållningsbesvärets utgörande
på landet.**

Härigenom förordnas, att 59 och 63 §§ i lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet, vilka lagrum senast ändrats, 59 § genom lag den 28 september 1928 (nr 411) och 63 § genom lag den 14 juni 1917 (nr 391), skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

59 §.

Vägskatten utgår — — — vägfyrk bortfaller.

Vägfyrktalslängd i enlighet med dessa bestämmelser upprättas för varje kommun av häradskrivaren mot ersättning ur vägkassan med belopp, varom särskilt stadgas. De väghållningsskyldiga äge dock, för det fall att vägskattens debitering, uppbörd och redovisning jämlikt 63 § överlämnas åt kommunalnämnd eller utsedda förtroendemän, besluta, att jämväl upprättandet av vägfyrktalslängd må överlämnas åt kommunalnämnd, därest överenskommelse därom träffas, eller åt utsedda förtroendemän; och skall underrättelse om sådant beslut årligen före den 20 maj meddelas häradskrivaren medelst utdrag av vägstämmoprotokollet. Vägfyrktalslängden skall senast den 1 december insändas till kommunalnämnden, varefter nämnden skall hava längden offentligen utlagd till granskning i den ordning om kommunens debiterings- och uppbördslängd är stadgad. Vill någon göra anmärkning mot vägfyrktalslängden, äger han att före årets utgång ingiva skriftlig anmälan därom till kommunalnämnden, som därom skyndsamt beslutar, och skall längden därefter anses justerad. Över kommunalnämndens beslut må besvär anföras i den ordning, som stadgas i kap. 7 lagen om kommunalstyrelse på landet. Av den justerade vägfyrktalslängden skall kommunalnämnd taga bestyrkt avskrift, vilken skall tillställas kommunalstämmans ordförande. Vägfyrktalslängden överlämnas därefter till vägstyrelsen.

63 §.

Konungens befallningshavande — — — därav skyldiga.

De väghållningsskyldiga äge dock besluta, att vägskattens debitering, uppbörd och redovisning må överlämnas åt kommunalnämnd, därest överenskommelse därom träffas, eller åt utsedda förtroendemän; skolande i sådant fall debiteringslängd, upprättad för varje till väghållningsdistriktet hörande

socken, vara offentligen utlagd för granskning, där uppbördens sker genom kommunalnämnd, i den ordning om kommunens debiterings- och uppboräds- längd är stadgad och, där uppbördens verkställes på annat sätt, minst fjorton dagar före uppborädsstämman å ställe inom socknen, som genom kungörelse i socknens kyrka tillkännagives. I fråga om fastställande av debiteringslängden och besvär över debiteringen, där uppbördens sker genom kommunalnämnd, så ock i fråga om uppborärd och redovisning av vägs katt och om indrivning av restantier, där uppbördens sker av kommunalnämnd eller av särskilda förtroendemän, skall vad om kommunalutskylder finnes stadgat äga motsvarande tillämpning.

I mål rörande debitering av vägs katt må fråga om vilket vägfyrktal rätteligen bort äsättas komma under bedömande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1931; dock skall även efter nämnda dag beträffande vägs katt för tidigare år äldre lag tillämpas.

*Utdrag ur protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den
27 februari 1930.*

Närvarande:

justitieråden STENBERG,
APPELBERG,
TISELIUS,
regeringsrådet SÖDERWALL.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 31 januari 1930, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det ändamål § 87 regeringsformen omförmäler inhämtas över upprättat förslag till lag om ändrad lydelse av 59 och 63 §§ i lagen den 23 oktober 1891 (nr 68 sid. 1) angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av kammarrättsrådet Carl Kuylenstierna.

Lagrådet fann förslaget icke föranleda annan erinran än att den i andra stycket av 59 § upptagna bestämmelsen om insändande av vägfyrktalslängd till kommunalnämnd borde begränsas till de fall, att längden upprättats av häradsskrivaren eller utsedda förtroendemän.

Ur protokollet:
Ragnar Kihlgren.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 28 februari 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie-, social- och finansdepartementen anmäler chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Borell, lagrådets den 27 februari 1930 avgivna utlåtande över det den 31 januari 1930 till lagrådet remitterade förslaget till lag om ändrad lydelse av 59 och 63 §§ i lagen den 23 oktober 1891 (nr 68, sid. 1) angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.

Departementschefen omförmäler, att han i anledning av en av lagrådet framställd anmärkning låtit vidtaga viss formell ändring i förslaget, och att dessutom en redaktionell ändring, vilken ej ansetts påkalla särskild motivering, blivit gjord.

Föredragande departementschefen uppläser härefter förslag till lag om ändrad lydelse av 59 och 63 §§ lagen den 23 oktober 1891 (nr 68 sid. 1) angående väghållningsbesvärets utgörande på landet av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar samt hemställer, att förslaget måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla, och skall till riksdagen avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Waldemar Wiens.
